سمنان در مسیر «دهکده جهانی گردشگری»

نبود طرح جامع گردشگری و ضعف در زیرساخت‌های یکپارچه اقتصادی، گردشگری را دچار مشکل کرده است

گزارش
حوریه ملکی

بی‌شک سمنان را باید یک ایران کوچک در نظر داشت. استانی که همزمان می‌توان چهارفصل را در آن به نظاره نشست و در حالی که بخشی از آن در کویر و گرمای سوزان قرار دارد، در قسمت شمالی سرما و برف روی کوه‌هایش نشسته است. جنگل ابر هم با هوای معتدل و دل انگیزش مناظری رؤیایی به وجود می‌آورد. این استان به دلیل بهره‌مندی از مواهب خدادادی و میراث فرهنگی غنی به‌عنوان یکی از کلیدی‌ترین مقاصد گردشگری کشور شناخته می‌شود. با این وجود، بخش عمده‌ای از ظرفیت‌های این منطقه به خصوص در جذب گردشگر خارجی، همچنان خاموش و دست‌نخورده باقی مانده است. کارشناسان معتقدند وجود صدها اثر تاریخی و قرار داشتن سمنان در مسیر جاده ابریشم و تنوع اقلیم که در فاصله‌ای کوتاه، کویر را به جنگل‌های هیرکانی متصل می‌کند، می‌تواند آن را به یک «دهکده جهانی گردشگری» تبدیل کند. راهی که برای رسیدن به این مقصد، نیازمند طرح جامع گردشگری و تقویت زیرساخت‌های یکپارچه است.

با گذری بر سمنان به راحتی می‌توان دید ظرفیت‌های این منطقه آنقدر زیاد است که برای صحبت در باره آنها باید دسته‌بندی‌های زیادی داشته باشیم.

از گردشگری طبیعی و بوم‌محیطی که مجموعه‌ای کامل از طبیعت ایران را در برمی‌گیرد گرفته تا جنگل‌های باستانی مثل جنگل ابر که باقیمانده‌های جنگل‌های هیرکانی بوده و جنگل اولنگ و چشم‌اندازهای وسیع کویری و بیابانی برای گردشگری ماجراجویانه و پارک ملی و مناطق حفاظت‌شده مثل پارک ملی خارتوران معروف به آفریقای ایران که به عنوان یکی از مهم‌ترین زیستگاه‌های یوزپلنگ آسیایی و گورخر ایرانی مطرح است.

همچنین پدیده‌های ژئوتوریسم مثل غار دربند، بزرگ‌ترین غار آهکی ایران، چشمه هفت رنگ مجن و چشمه علی دامغان زیبایی‌های سمنان را تکمیل و دوچندان می‌کنند.

به گفته مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان سمنان، شش کاروانسرای تاریخی این استان اخیراً در فهرست یونسکو ثبت جهانی شده‌اند. جلال تاجیک با اشاره به بناهای شاخص استان مثل مسجد جامع سمنان با مناره سلجوقی، مسجد سلطانی (امام) مربوط به دوره قاجار، دروازه ارگ سمنان و مجموعه تاریخی بسطام می‌گوید: «بازارهای سنتی سمنان و شیخ علاءالدوله، گرمابه پهنه یا همان موزه مردم‌شناسی و خانه‌های تاریخی قاجاری مانند تدین و کلانتر، بافت بسیار زیبا و جذابی از تاریخ را به تصویر کشیده‌اند.»

او می‌افزاید: «قرارگیری در مسیر اصلی زائران حرم امام رضا(ع) و وجود آرامگاه عارفان بزرگی چون بایزید بسطامی، شیخ علاءالدوله سمنانی و ابوالحسن خرقانی، بستر مناسبی برای توسعه گردشگری معنوی در کویر، کوهستان و جنگل‌های هیرکانی را در خود جای داده است. این استان همچنین به دلیل قرارگیری در مسیر جاده ابریشم و برخورداری از صدها اثر تاریخی ثبت‌شده، از ظرفیت تبدیل شدن به یک «دهکده جهانی گردشگری» برخوردار است. با این حال، نبود طرح جامع گردشگری، ضعف در زیرساخت‌های یکپارچه و جای خالی تبلیغات و معرفی هدفمند، موجب شده است سهم سمنان از اقتصاد گردشگری ملی و جذب گردشگر خارجی با ظرفیت‌هایش تناسبی نداشته باشد.

در میان شهرستان‌های سمنان، مهدیشهر به عنوان یکی از مناطق ویژه گردشگری درصدد است روستاهایش را به مقصد گردشگران تبدیل کند. اختلاف دمای قابل توجه این شهرستان با شهر سمنان آن را به مقصد محبوب برای مسافران تبدیل کرده است. فرماندار مهدیشهر با بیان اینکه گردشگری روستایی این شهرستان در حال رونق است، می‌گوید: «پنج روستای چاشم، فولادمحله، کمرود، ده صوفیان و ملاده به عنوان روستای هدف گردشگری معرفی شدند و توسعه خدمات گردشگری در مناطق هدف با جدیت پیگیری می‌شود.»

> **سمنان به دلیل قرارگیری در مسیر جاده ابریشم و برخورداری از صدها اثر تاریخی ثبت‌شده، از ظرفیت تبدیل شدن به یک «دهکده جهانی گردشگری» برخوردار است**

علی خدادادی با اشاره به اینکه وجود تأسیسات گردشگری و هتل‌های فعال منطقه فرصت مناسبی برای توسعه اقتصادی و اشتغال فراهم کرده است و با تأکید بر اینکه گردشگری نخستین اولویت توسعه‌ای مهدیشهر است، می‌گوید: «گردشگری در کنار صنعت و کشاورزی موجب شده است در برنامه‌ریزی توسعه‌ای به آن ویژه‌تر نگاه شود.»

وی با بیان اینکه رونق گردشگری عشایری با توجه به ظرفیت ایل سنگسر از اهداف شهرستان است، تصریح می‌کند: «ایل سنگسر با وجود ظرفیت‌های مختلف طی سنوات اخیر علاقه‌مندان بسیاری را به خود جلب کرده است.» مدت‌هاست شاهرود، شاهد متنوع‌ترین رویدادهای گردشگری است به‌طوری که هر هفته در روستاهای این شهرستان یک جشنواره گردشگری برگزار می‌شود؛ از جشنواره نمد گرفته تا جشنواره زاغ‌بور و آیین‌های محلی که این تنوع نشان‌دهنده غنای فرهنگی و توان بالای منطقه است.

■ **میراث فرهنگی، هویت اصیل**

سمنان استانی با تنوع اقلیمی حیرت‌انگیز است که در فاصله‌ای کوتاه، این استان فراهم کرده است. همچنین چشمه‌های آب معدنی متعدد با خواص درمانی هم گردشگری سلامت را رونق بخشیده است.»

در همین راستا، فرماندار شاهرود میراث فرهنگی را «هویت اصیل» مردم منطقه عنوان می‌کند و می‌گوید: «آثاری در شاهرود داریم که در سطح ملی و حتی بین‌المللی مطرحند، مانند مجموعه بایزید بسطامی که پاسداری از این میراث فرهنگی وظیفه ماست.»

محمدحسن آصفری با تأکید بر جایگاه ویژه بخش گردشگری در اقتصاد منطقه، بر ضرورت تبدیل ظرفیت‌های غنی گردشگری این شهرستان به فرصت‌های ملموس اقتصادی به عنوان یک راهبرد کلان تأکید می‌کند و توضیح می‌دهد: «از کویر رضاآباد با رمل‌های منحصربه‌فرد، قابلیت آفرود، شترسواری و کویرنوردی، مسیر چاه‌جم و جنگل‌های طاق، مسیر شاهرود طرود و رمل‌ها و چشم‌اندازهای بکر آن تا جنگل‌های ثبت جهانی هیرکانی در منطقه ابر، آبشار مجن و روستای هدف گردشگری قلعه‌بالا، هر کدام نمایانگر یک فرصت تمام‌عیار در حوزه گردشگری، صنایع‌دستی و میراث فرهنگی در شهرستان شاهرود است که با توجه ویژه باید به یک مزیت تبدیل شود.»

نبود طرح جامع گردشگری

استان سمنان همچون الماسی نتراشیده در قلب ایران است که می‌تواند با نور خود نقشه گردشگری کشور را روشن‌تر کند. کلید رونق این گنجینه، عبور از اقدامات پراکنده و حرکت به سمت برنامه‌ریزی یکپارچه، مشارکت مردمی و مدیریت علمی است. تحقق این امر علاوه بر ایجاد اشتغال پایدار می‌تواند تصویری شکوهمند و واقعی از تنوع و غنای تمدن ایران را به جهانیان معرفی کند. آینده گردشگری سمنان در گرو انتخاب امروز میان ادامه وضعیت موجود یا آغاز تحولی ساختاری است.

اگرچه مسئولان استانی بر افزایش سهم سمنان از اقتصاد گردشگری تأکید دارند و هدف ملی، جذب ۱۵ میلیون گردشگر خارجی تا پایان برنامه هفتم توسعه است، اما گزارش‌ها حاکی از آن است که سمنان هنوز نتوانسته است سهم قابل توجهی از این بازار را به خود اختصاص دهد. ضعف در برندسازی بین‌المللی و معرفی ظرفیت‌ها به زبان روز و متناسب با بازارهای هدف خارجی از بزرگ‌ترین چالش‌هاست.

کامران حکیمی، کارشناس حوزه گردشگری بزرگ‌ترین مشکل سمنان را نبود طرح جامع گردشگری با نگاهی همه‌جانبه عنوان می‌کند و می‌گوید: «اقدامات، غالباً مقطعی هستند مانند صدور جواز بوم‌گردی‌های پراکنده یا برگزاری جشنواره‌های محلی. به همین دلیل برنامه‌ای برای محورهای گردشگری یکپارچه که خدمات، اقامت، حمل‌ونقل داخلی، معرفی فرهنگ و ایمنی را با هم پیوند دهند، تعریف نشده است.»

وی می‌افزاید: «به عنوان مثال اگر مسافری قصد بازدید از جنگل ابر، مجن و بیارجمند را داشته باشد، با مجموعه منسجمی از خدمات روبه‌رو نیست. همچنین ضعف در خدمات‌رسانی به چشم می‌خورد. نبود نشانه‌گذاری‌های استاندارد، مراکز اطلاع‌رسانی، سیستم حمل‌ونقل گردشگری داخلی و خدمات بهداشتی-درمانی در مسیر جاذبه‌ها گردشگران را اذیت می‌کند و آنها را دوباره جذب نمی‌کند.»

خبر

تحویل ۱۳هزار و ۵۰۰ واحد مسکن حمایتی

به گفته مدیرکل راه و شهرسازی استان زنجان تا پایان سال جاری ۱۳هزار و ۵۰۰ واحد مسکن حمایتی تکمیل می‌شود و در اختیار افراد واجد شرایط قرار می‌گیرد.

سعید شاهین‌فر، مدیرکل راه و شهرسازی استان زنجان با بیان اینکه از ۲۷هزار واحد حمایتی ۲۰ هزار واحد آن به صورت انبوه‌سازی در حال احداث است، افزود: از این تعداد ۱۳ هزار و ۵۰۰ واحد مسکن تا پایان سال به اتمام خواهد رسید و در اختیار افراد واجد شرایط قرار خواهد گرفت.

وی با اشاره به اینکه مسکن از بخش‌های بسیار مهم کشور است که باید با برنامه‌ریزی و مدیریت درست جلو برود، تأکید کرد: این مهم از سوی وزارت راه و شهرسازی صورت می‌گیرد و ساماندهی این بخش همواره در اولویت بوده است.

این مسئول با بیان اینکه طی سال‌های گذشته، سیاست مسکن با اجرای مسکن مهر کلید خورد، سپس قانون جهش تولید مسکن در سال ۱۴۰۰ مصوب و برای اجرا به استان‌ها به مدت چهار سال ابلاغ شد، تصریح کرد: در بازه زمانی تعریف شده، سهم استان زنجان برای احداث مسکن حدود ۶۸ هزار واحد اعلام شد که از این تعداد حدود ۱۲هزار واحد خودمالکی بود که در حال حاضر ۶۲ درصد پیشرفت فیزیکی دارد.

شاهین‌فر با تأکید بر اینکه ۹هزار واحد هم در قالب بافت فرسوده بوده و با ۳۱ درصد پیشرفت در حال اجرا است، یادآور شد: ۲۰هزار واحد هم در قالب روستایی با ۸۵ درصد پیشرفت فیزیکی در حال اجراست.

شاهین فر با بیان اینکه در سال ۱۴۰۰ زمین‌های دیگری در شهر زنجان و استان برای ساخت نهضت ملی مسکن خریداری یا توافق شد، افزود: در این راستا ۷هزار و ۸۰۰ واحد در کوی زیتون به صورت انبوه‌سازی برای متقاضیان بارگذاری شد.

مدیرکل راه و شهرسازی استان زنجان با اشاره به اینکه در دولت چهاردهم نیز تأمین مسکن برای دهک‌های یک تا چهار تحت عنوان مسکن محرومان در دستور کار قرار گرفت، یادآورشد: برای دهک‌های یک تا چهار که در مرحله تحویل واحد هستند و توان لازم برای پرداخت مابقی آورده را ندارند ۴۰۰ میلیون تومان وام به آنها تعلق می‌گیرد که هماهنگی لازم با چند پیمانکار انجام شده و در این راستا یک همت برای این امر برآورد شده است که در ماه‌های باقیمانده سال جاری و اوایل سال بعد تخصیص خواهد یافت.

شاهین‌فر با تأکید بر اینکه ۹ هزار واحد هم در قالب بافت فرسوده با ۳۱ درصد پیشرفت در حال اجراست، گفت: ۲۰ هزار واحد هم در قالب روستایی با ۸۵ درصد پیشرفت فیزیکی در حال اجراست.

از حرم حضرت معصومه(س) تا آرامستان شیخان

مرزپرگهر

قم به عنوان دومین شهر مذهبی کشور جایگاه ویژه‌ای در میان شهرهای مذهبی ایران دارد. وجود حرم حضرت فاطمه معصومه(س) این شهر را به عنوان یکی از مهم‌ترین مراکز جهان شیعه تبدیل کرده است. در کنار این مکان مقدس، وجود مسجد جمکران و برخی مکان‌های گردشگری از جمله «دریاچه نمک قم»، «پارک ملی کویر»، «پارک جنگلی پردیسان»، «کوه خضر نبی»، «تنگه قاهان» و «غار وشنوه» این استان را به یکی از مراکز گردشگری کمتر شناخته شده تبدیل کرده است.

یکی از مهم‌ترین مکان‌های مذهبی شهر قم، حرم حضرت فاطمه معصومه (س) است. شکل‌گیری حرم متعلق به قرن سوم است و این مکان را به یکی از مهم‌ترین مراکز جهان شیعه تبدیل کرده است. مسجد باشکوه جمکران با قدمتی هزارساله و متعلق به قرن چهارم هجری قمری به حضرت مهدی (عج) نسبت داده می‌شود. این مسجد در منطقه جمکران شهر قم قرار دارد.

در «باغ گنبد سبز» که به دروازه کاشان معروف است، مقبره تعدادی از افراد سرشناس مربوط به گذشته‌های دور و دراز قرار دارد. در این باغ، سه بنای تاریخی با معماری فوق‌العاده زیبا برگرفته از گنبد سلطانیه زنجان و شامل گچبری‌های دیدنی یافت می‌شوند. «مدرسه فیضیه» از سال‌های بسیار دور تابه‌حال، محل تدریس بوده است و عمری بسیار دراز دارد. بنای این مدرسه متعلق به دوران صفویه است.

کوه خضر، یکی از جاهای دیدنی قم برای سیاحت و زیارت است. گفته می‌شود در هزاران سال پیش، محل عبادت خضر نبی بوده است «کاروانسرای دیرگچین» جزء قدیمی‌ترین و بزرگ‌ترین کاروانسراهای ایران است که از نظر معماری، بسیار ارزشمند است و به دلیل موقعیت جغرافیایی خاص خود، یکی از بهترین مکان‌ها برای علاقه‌مندان به نجوم محسوب می‌شود.

«کاروانسرای حوض سلطان» متعلق به دوران قاجار به دلیل معماری خاص و شباهتش به خانه‌های قدیمی شهرهای یزد و کاشان معروف است. این کاروانسرا در نزدیکی روستای چشمه شور قرار دارد. در مسیر قم به کاشان، «کاروانسرای پاسنگان» متعلق به دوران صفویه در ۲۰ کیلومتری شهر قم قرار دارد. اگر در جاده از این مسیر گذر کردید، می‌توانید به بازدید از این کاروانسرا و بخش‌های مختلف آن مانند اتاق‌های استراحت، آب‌انبار، انبار آذوقه و محل نگهداری حیوانات بروید.

«کاروانسرای منظریه» در جاده ساوه که مربوط به دوره قاجار می‌شود، جزء آثار ملی ایران و جاهای دیدنی قم است. این کاروانسرای بسیار زیبا در آن دوران، جزء مهم‌ترین کاروانسراها بوده است و اهمیت تاریخی بالایی دارد.

در کنار این کاروانسرای سنگی، توجه شما را به اثر تاریخی دیگر روستای محمدآباد شهر قم، یعنی «قلعه گلی» هم جلب می‌کنیم. این دو مورد که از آثار ملی و مهم تاریخی ایران به حساب می‌آیند نیز از دیگر جاذبه‌های گردشگری قم هستند. قبرستان بسیار قدیمی «شیخان» از مهم‌ترین آرامگاه‌های جهان اسلام است که بسیاری از بزرگان و علما در آن دفن شده‌اند. دکتر قریب، یکی از بزرگانی است که در این قبرستان دفن شده است. این مکان از لحاظ تاریخی و معماری کهن هم ارزش بالایی دارد.

ایمن‌سازی ۳۷ نقطه حادثه‌خیز

مرکزی

مدیرکل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای استان مرکزی از ایمن‌سازی ۳۷ نقطه حادثه‌خیز در محورهای مواصلاتی استان خبر داد و گفت: مجموعه اقدامات انجام‌شده موجب شده است تردد در محورهای استان حتی در شرایط نامساعد جوی بدون مشکل انجام شود.

روح‌الله محسن‌زاده، مدیرکل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای استان مرکزی با بیان اینکه ۳۷ نقطه حادثه‌خیز در محورهای مواصلاتی استان ایمن‌سازی شده است، افزود: استان برای مدیریت بهتر شرایط جوی به چهار منطقه تقسیم شده است و هر منطقه تحت نظارت مستقیم یکی از معاونان اداره کل فعالیت می‌کند. در حال حاضر نیز ۲۵۰ دستگاه ماشین‌آلات راهداری در آماده‌باش کامل قرار دارند و شرایط لازم برای استقرار پلیس در راهدارخانه‌ها فراهم شده است. وی با اشاره به تمهیدات زمستانی ادامه داد: ۳۵ راهدارخانه در سطح استان فعال هستند و در صورت بروز مشکل برای مسافران، آمادگی اسکان اضطراری و ارائه خدمات حمایتی را دارند. در این زمینه همکاری هلال‌احمر نیز ادامه دارد و راهدارخانه‌ها به‌عنوان پشتیبان مورد استفاده قرار می‌گیرند.

این مسئول فعال‌سازی ۵۲ اکیپ راهداری در محورهای اصلی، توسعه ۵۰ کیلومتر راه روستایی و افزایش تعداد دوربین‌های نظارت تصویری به ۷۹ دستگاه را از مهم‌ترین اقدامات سال جاری برشمرد و افزود: این اقدامات نقش مؤثری در ارتقای ایمنی و رضایت کاربران جاده‌ای داشته است.

محسن‌زاده از بهره‌برداری باند دوم گردنه «سیبک» پیش از آغاز فصل سرما خبر داد و افزود: تقاطع زیرگذر راهبرد در ورودی شرقی استان با پیشرفت ۹۰ درصدی تا پایان سال جاری به زیر بار ترافیک می‌رود و زیرگذر محمدآباد نیز تا پایان سال افتتاح خواهد شد.

وی با اشاره به اینکه پروژه‌هایی از جمله زیرگذر ریجان در خنداب، تقاطع ورودی سد در محور الغدیر و محور گلدشت – آشیانه در دستور کار قرار دارد که بخشی از آنها تا نیمه نخست سال آینده به بهره‌برداری می‌رسد، تصریح کرد: طی سال جاری ۵هزار کیلومتر خط‌کشی، ۴۵ کیلومتر نیوجرسی و ۲۵ کیلومتر روشنایی در محورهای استان اجرا و با مشارکت خیران، ۱۸۰ میلیارد ریال برای روشنایی نقاط پرحادثه هزینه شده است.

خبر

راه‌اندازی بخش یددرمانی در بیمارستان علی‌ابن‌ابیطالب(ع)

رئیس بیمارستان علی‌ابن‌ابیطالب(ع) زاهدان اعلام کرد: در راستای جلوگیری از سفرهای غیر ضروری بیماران، بخش یددرمانی این شهرستان در دهه فجر به طور کامل راه‌اندازی می‌شود.

کاوه اورعی یزدانی، رئیس بیمارستان علی‌ابن‌ابیطالب(ع) زاهدان از راه‌اندازی بخش یددرمانی بیمارستان علی‌ابن‌ابیطالب(ع) زاهدان در دهه فجر خبر داد و افزود: یددرمانی یکی از روش‌های مؤثر، علمی و کم‌تهاجمی در درمان بیماری‌های تیروئید به‌ویژه پرکاری تیروئید و سرطان تیروئید است و راه‌اندازی آن نقش بسزایی در بهبود روند درمان بیماران خواهد داشت. وی ادامه داد: با بهره‌برداری از این بخش، نیاز به اعزام بیماران به سایر استان‌ها کاهش می‌یابد و از تحمیل هزینه‌ها و سفرهای درمانی غیرضروری جلوگیری می‌شود. این پزشک متخصص با تأکید بر رعایت کامل استانداردهای پزشکی هسته‌ای افزود: در راستای رفاه حال بیماران، تمامی اقدامات زیرساختی، تجهیزاتی و ایمنی لازم با رعایت اصول حفاظت پرتویی و با حضور کادر درمانی آموزش‌دیده در حال انجام است و این بخش به‌زودی آماده بهره‌برداری خواهد شد. حامد واعظی، مدیر منابع فیزیکی و نظارت بر طرح‌های عمرانی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان نیز با اشاره به روند اجرای پروژه اعلام کرد: عملیات ساخت بخش یددرمانی بیمارستان علی‌ابن‌ابیطالب(ع) از مردادماه سال گذشته آغاز شده و هم‌اکنون به پیشرفت فیزیکی بیش از ۹۷ درصد رسیده است. وی افزود: با راه‌اندازی این بخش، بیمارستان علی‌ابن‌ابیطالب(ع) زاهدان به یکی از مراکز مهم ارائه خدمات تخصصی یددرمانی در جنوب‌شرق کشور تبدیل خواهد شد.

احیای ۷۰۰ هکتار از مراتع با کاشت درخت

مدیرکل منابع طبیعی گلستان اعلام کرد: در راستای احیای ۷۰۰ هکتار از مراتع ۵۸۰ هزار نهال در این استان کاشته شد.

علی‌اصغر نیکویی، مدیرکل منابع طبیعی گلستان گفت: در راستای حفاظت و احیای منابع طبیعی و خاک در سال جاری، ۵۸۰ هزار اصله نهال مرتعی تولید شده و در سطح ۹۵۰ هکتار از زمین‌های استان منتقل و غرس می‌شوند که از این سطح، ۷۰۰ هکتار به‌صورت مشارکتی با مردم و بخش خصوصی اجرا خواهد شد. وی با بیان اینکه بخشی از برنامه‌های حفاظتی و احیایی شامل احیای دیم‌زارهای کم‌بازده در سطح ۱۴۶ هکتار در مراتع و اراضی کشاورزی شمال استان و تبدیل این اراضی به مرتع خصوصی است، افزود: همچنین اقدامات دیگر شامل کنترل فارو در ۵۲۰ هکتار، بذرپاشی در هزار و ۵۰۰ هکتار، جمع‌آوری ۱۰ تن بذر از گونه‌های آتریپلکس و سالسولا و حفاظت و قرق ۷ هزار هکتار است. رمضان بهترک، معاون فنی و آبخیزداری گلستان نیز با اشاره به تولید و غرس گونه‌های جدید گفت: در سال جاری دو گونه مرتعی جدید شامل کاپاریس و جارو به تعداد ۵ هزار اصله نهال نیز در پروژه‌های اصلاح و احیای مراتع مورد استفاده قرار گرفته است.